

ARMENIA

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	29,8 tys. km ²
Ludność	3,25 mln
Stolica	Erywan
Waluta	dram (AMD)
Strefa czasowa	UTC +4 – zima, UTC +5 – lato
Religia dominująca	Chrześcijaństwo

Członkostwo w ważniejszych ugrupowaniach międzynarodowych:

ONZ, WTO, BŚ, WNP, MFW, OBWE, BSEC.

Armenia jest objęta Europejską Polityką Sąsiedztwa UE, w tym Programem Partnerstwa Wschodniego.

3 września 2013 r. Armenia podjęła decyzję o przyłączeniu do Unii Celnej Rosji, Białorusi i Kazachstanu oraz zadeklarowała chęć utworzenia Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej (Unii Euroazjatyckiej), która ma powstać 1 stycznia 2015 r. Umowa podpisana została 3 grudnia 2013 r. Z uwagi na decyzję Armenii w zakresie przyłączenia do Unii Celnej Rosji, Białorusi i Kazachstanu, nie parafowano z Armenią podczas III szczytu Partnerstwa Wschodniego w celu inwestycji zagranicznych. Wzmacniane są działania proeksportowe, reformowany jest system podatkowy, podjęta została walka z korupcją. Rząd przyjął szereg regulacji technicznych wymaganych przez Unię Europejską do rozpoczęcia negocjacji DCFTA (umowy o pogłębionej strefie wolnego handlu). Systematycznej poprawie ulega stan dróg, rozwija się transport lotniczy.

Produkcja przemysłowa opiera się przede wszystkim na przemyśle wytwórczym (głównie metalurgia i produkty spożywcze) oraz wydobywczym (głównie metali). W rolnictwie dominuje uprawa winogron i warzywo oraz hodowla trzody chlewnej.

Armenia nie ma własnych złóż ropy, gazu ani węgla. Produkty naftowe w większości importu z Rosji, w mniejszych ilościach z Iranu. Większość gazu importuje z Rosji rurociągiem biegnącym przez Gruzję. Dodatkowo w 2008 r. zakończono budowę gazociągu łączącego Armenię z Iranem, którym przesyłane są niewielkie ilości gazu. Energia elektryczna wytwarzana jest w elektrowni atomowej Medzamor, elektrowniach wodnych i gazowych.

Głównymi towarami eksportowymi Armenii są: metale nieszlachetne i wyroby z nich (ok. 1/3 wartości eksportu), produkty mineralne, kamienie szlachetne, kamienie nieszlachetne i wyroby z nich, gotowe artykuły spożywcze. Najważniejszymi odbiorcami w ostatnich latach są kraje Unii Europejskiej – przypadało na nie ponad połowa wartości eksportu Armenii (w tym Niemcy, Bułgaria, Holandia i Belgia) oraz kraje WNP – udział eksportu wynosi ok. 20% (w tym głównie Rosja), a także Gruzja.

Zasadnicze grupy towarowe w imporcie do Armenii to: maszyny i urządzenia, produkty mineralne, metale nieszlachetne i wyroby z nich, pojazdy, gotowe artykuły spożywcze. Głównymi dostawcami są: Rosja (20 – 25% całości importu) oraz Chiny, Ukraina, Niemcy, Iran, Turcja, USA.

Perspektywy dalszego rozwoju gospodarczego Armenii uzależnione są od rozwiązania szeregu kwestii problemowych – takich jak: istotne uzależnienie gospodarki od sfery zagranicznej (w tym zarówno dostaw niezbędnych towarów i surowców energetycznych, pomocy rozwojowej krajów trzecich, jak i środków finansowych przekazywanych przez liczną ormiańską diasporę mieszkającą w Europie i USA) oraz ograniczonych możliwości transportu towarów (blokada transportowa ze strony Turcji i Azerbejdżanu oraz utrudnienia w transzycie przez Gruzję).

W rankingu wolności gospodarczej publikowanym przez The Wall Street Journal i Heritage Foundation, Armenia zakwalifikowana została w 2010 r. do kategorii „w zasadzie wolny” plasując się na 38 pozycji na 179 ocenianych krajów. W 2011 r. była na pozycji 36, w 2012 – 39, w 2013 – na miejscu 38, a w 2014 na 41.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
PKB (w mld USD)	6,38	9,18	11,9	8,7	9,4	10,1	10,5
PKB per capita (USD)	1983,0	2842,6	3.684,2	2.668,-	2.879,-	3.032,-	5 600,-
PKB (wzrost w %)	13,3	13,7	6,8	-14,4	2,6	4,7	7,2
Deficyt budżetowy (% PKB)	-0,9	-1,5	-2,2	-7,4	-2,9	-2	-2
Zadłużenie zagraniczne (% PKB)	70,7	34,8	13,2	34	43	44	45
Inflacja (CPI, średnioroczna, %)	2,9	4,4	9,0	3,4	8,2	7,7	2,6
Bezrobocie (w %)	7,4	7,1	7,5	7,1	6,9	5,9	7
Eksport (w mln USD)	0,985	1,157	1,069	697,8	1.011,1	1.300	1.400

Import (w mln USD)	2,192	3,282	4,412	3.304,1	3.782,9	4.100	4.200
Kurs AMD/USD (średnioroczny)	416,0	342,1	305,9	363,2	373,7	372,5	401,7
Skumulowana wartość bezpośrednich inwestycji zagr. (w mln USD)	1.774,37	2.485,8	3.520,9	3.587,7	702,7 roczna	816 roczna	500 roczna
Inwestycje bezpośrednie armeńskie za granicą (mln USD)	15,5	14,3	24,5	76,7	b.d	bd	bd

Źródło: Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Gospodarki,, Centralny Bank Armenii

RAMY PRAWNO-TRAKTATOWE WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

Stosunki dwustronne między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Armenii normują następujące akty prawne:

- Umowa o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Armenii, z drugiej strony, sporządzona w Luksemburgu dnia 22 kwietnia 1996 r. (Dz.U. z 2006 r., nr 39, poz. 269), której Polska stała się stroną z dniem 1 maja 2004 r.
- Umowa o współpracy gospodarczej między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy gospodarczej, sporządzona w Erywaniu 12 marca 2010 r. (Dz.U z 2010 r., Nr 56, poz. 761),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy kulturalnej i naukowej, sporządzona w Warszawie, dnia 27 stycznia 1998 r. (Dz.U. z 2000 r., Nr 2, poz. 9),
- Konwencja między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie, dnia 14 lipca 1999 r., (Dz.U z 2005 r., Nr 66, poz. 576),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy w zwalczaniu przestępczości, sporządzona w Warszawie, dnia 6 września 2004 r. (Dz.U z 2005 r. , Nr 125, poz. 1046),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy w dziedzinie obronności, sporządzona w Warszawie, dnia 6 września 2004 r. (Dz. U. z 2005 r., Nr 221, poz. 1902),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o cywilnej komunikacji lotniczej, sporządzona w Warszawie dnia 27 stycznia 1998 r. (nie opublikowana),
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o międzynarodowych przewozach drogowych, sporządzona 24 czerwca 2013 r. w Warszawie,
- Porozumienie o współpracy między Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości a Fundacją „Narodowe Centrum Małej i Średniej Przedsiębiorczości Armenii”, sporządzone w Warszawie, dnia 6 września 2004 r.,

- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy w dziedzinie turystyki, sporządzona w Warszawie, dnia 14 lipca 1999 r. (niepublikowana),
- Memorandum o współpracy w dziedzinie weterynarii między Głównym Lekarzem Weterynarii Rzeczypospolitej Polskiej i Państwową Służbą Bezpieczeństwa Żywności Armenii (podpisane 28.07.2011 r. w Erywaniu),
- Memorandum o porozumieniu między Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych SA i Agencją Rozwoju Armenii (podpisane 28.07.2011 r. w Erywaniu),
- Porozumienie o współpracy między Krajową Izbą Gospodarczą a Izbą Przemysłowo-Handlową Republiki Armenii (podpisane 28.07.2011 r. w Erywaniu),
- Porozumienie o współpracy pomiędzy Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej a Związkiem Przemysłowców i Przedsiębiorców (Pracodawców Armenii) (podpisane 28.07.2011 r. w Erywaniu),
- Protokół wykonawczy do Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Armenii o współpracy kulturalnej i naukowej z 27.01.1998 r. (podpisany 28.07.2011 r. w Erywaniu),
- List intencyjny o współpracy między służbami fitosanitarnymi Polski i Armenii (podpisany 23 kwietnia 2013 r. w Erywaniu),
- List intencyjny o współpracy między Konfederacją LEWIATAN i Konfederacją Pracodawców i Przedsiębiorców Republiki Armenii (podpisany 25 czerwca 2013 r. w Warszawie).

Wymiana handlowa z Polską *(w mln USD)*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	dynamika 2012/2011	2013*) I-XI	dynamika
Obroty	18,5	35,6	22,4	22,7	23,8	32,7	137,4	37,8	129,0
Eksport	10,2	23,4	19,6	18,8	22,7	32,1	141,3	36,1	125,5
Import	18,5	12,2	2,9	3,9	1,1	0,6	55,6	1,7	333,8
Saldo	1,8	11,2	16,7	14,9	21,6	31,5	-	34,4	-

Źródło: GUS

*) dane szacunkowe

Wymiana handlowa z Armenią nie jest znacząca. Obroty handlowe w ostatnich trzech latach kształtują się na poziomie 20 – 30 mln.

Struktura towarowa polsko-armeńskiej wymiany handlowej charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem (brak stałych pozycji towarowych i zmieniający się ich udział w polskim eksporcie do Armenii lub imporcie z tego kraju) oraz znacznym rozdrobnieniem w przypadku polskiego eksportu do tego kraju.

Do znaczących pozycji towarowych eksportowanych z Polski do Armenii w ostatnich trzech latach zaliczyć należy: wyroby przemysłu elektromaszynowego, przemysłu chemicznego oraz artykuły rolno-spożywcze.

W imporcie z Armenii, dominują wyroby metalurgiczne oraz artykuły rolno-spożywcze.

Powołana mocą podpisanej 12 marca 2010 r. Umowy o współpracy gospodarczej, Polsko-Armeńska Komisja Międzyrządowa do spraw Współpracy Gospodarczej sprzyja dynamizowaniu obrotów handlowych i inicjatywom gospodarczym w różnych dziedzinach gospodarki obu krajów. Pierwsze posiedzenie Komisji odbyło się 13 lipca 2010 r. Towarzyszyły mu działania promocyjne związane z uruchomieniem bezpośredniego połączenia lotniczego Warszawa-Erywań; zaprezentowany został rządowy projekt pt. „Akcelerator Zielonych Technologii (GreenEvo)” mający na celu międzynarodowy transfer technologii sprzyjających ochronie środowiska. Przeprowadzone w 2011 r. działania promocyjne, przy okazji wizyty Prezydenta RP w krajach Kaukazu Południowego oraz w trakcie II posiedzenia Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Gospodarczej w Warszawie, zaowocowały dalszym zainteresowaniem przedsiębiorców rozszerzeniem bilateralnej wymiany towarowej oraz nawiązaniem współpracy inwestycyjnej. III posiedzenie Komisji odbyło się w kwietniu 2013 r. i poprzedziło wizytę Prezydenta Republiki Armenii w Polsce. Obradom Komisji towarzyszyła misja gospodarcza polskich przedsiębiorców zainteresowanych rozwojem współpracy z rynkiem armeńskim.

Wraz z przystąpieniem do UE Polska objęta została mechanizmami wspólnej polityki handlowej UE wobec krajów trzecich, w tym Armenii.

DOSTĘP DO RYNKU

Polityka inwestycyjna i handlowa Armenii oceniana jest przez międzynarodowe organizacje jako jedna z najbardziej liberalnych wśród krajów WNP.

Jako członek WTO, Armenia stosuje uregulowania wymiany handlowej zgodne z wymogami tej organizacji, a ograniczenia w wymianie handlowej dotyczą jedynie nielicznych grup towarowych. Ograniczenia te dotyczą m.in. towarów reeksportowanych (na podstawie porozumień zawartych z krajem, którego dotyczy procedura reeksportu), mogą mieć również charakter ograniczeń pozataryfowych (licencji i kontyngentów – są one stosowane w odniesieniu do m.in. importu środków chemicznych stosowanych do ochrony roślin, obrotu dzikimi zwierzętami i roślinami, eksportu wyrobów tekstylnych do krajów członkowskich UE, obrotu lekami, obrotu materiałami promieniotwórczymi) czy zakazów (dotyczy to m.in. takich towarów jak: dokumenty zawierające tajemnice państwowe, wyroby alkoholowe bez akcyzy, odpady, towary przeterminowane, zakażone rośliny i zwierzęta, dobra o znaczeniu historycznym, antyki).

W imporcie towarów do Armenii stosuje się dwie stawki celne (0% oraz 10%), w przypadku towarów eksportowanych nie stosuje się żadnych stawek celnych. W odniesieniu do importowanych do tego kraju towarów obowiązuje również podatek VAT (20%), a w odniesieniu do niektórych towarów (alkohol i wyroby alkoholowe, wyroby tytoniowe, ropa naftowa oraz ciekłe węglowodory) – także akcyza. Ponadto w przypadku szeregu towarów – takich jak np. niektóre artykuły rolno-spożywcze, nawozy, środki higieny, wyroby AGD, itd. – przy ich eksporcie do Armenii wymagane są certyfikaty jakościowe. Szczegółowe informacje nt. obowiązujących w Armenii regulacji z zakresu handlu zagranicznego znaleźć można na stronie internetowej Służb Celnych Armenii pod adresem <http://www.customs.am>

Inwestorzy zagraniczni, zgodnie z obowiązującymi przepisami armeńskimi, zagwarantowane mają równe traktowanie z podmiotami krajowymi oraz mogą liczyć na dodatkowe ulgi i preferencje władz Armenii (np. specjalne zwolnienia z podatku CIT dla inwestorów zagranicznych, których wkład inwestycyjny przekroczy 500 mln AMD). Szczegółowe informacje nt. obowiązujących w Armenii regulacji z zakresu lokowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych znaleźć można na stronie internetowej Agencji Rozwoju Armenii pod adresem <http://www.ada.am>.

WSPIERANIE POLSKIEGO EKSPORTU I DZIAŁANIA PROMOCYJNE

Minister Gospodarki obejmuje częściowym dofinansowaniem niektóre przedsięwzięcia promocyjne o charakterze proeksportowym – bliższe informacje dostępne są w Portalu Promocji Eksportu www.eksporter.gov.pl zakładka instrumenty wsparcia eksportu.

Pomoc finansowa w realizffacji przedsięwzięć promocyjnych może być również udzielania ze środków unijnych (informacje w domenie: www.mir.gov.pl i www.funduszeunijne.gov.pl).

Przedsiębiorcy mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dokonujący eksportu krajowych towarów i usług, mogą skorzystać z usług KUKA SA w zakresie gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeń kredytów eksportowych z Armenią.

Opracowano w Departamencie Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

WAŻNE KONTAKTY

Ambasada RP w Armenii

ul. Hanrapetutyán 44A, Erywan
tel.: (+374 10) 54 24 93 oraz 54 24 95
fax: (+374 10) 54 24 96 oraz 54 24 98
e-mail: erevan.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.erywan.msz.gov.pl

Ambasada Armenii w Polsce

ul. Bekasów 50
02-803 Warszawa
tel.: (+48-22) 8990940-42
fax: (+48-22) 8990935
e-mail: armpolandembassy@mfa.am
<http://poland.mfa.am/en/>

Izba Gospodarcza Polska - Armenia www.paig.biz/
Język polski: + 48 504 310 309
Język ormiański: + 48 517 085 412

CIEKAWOSTKI

Agencja Rozwoju Armenii <http://www.ada.am/>
Służba celna Armenii <http://www.customs.am/>
Armenia 2012 - film <http://vimeo.com/54163097>

